

Editor: Călin Vlasie
Redactare: Mihaela Pogonici
Tehnoredactare: Mihail Vlad
Corectură: Anamaria Cozma
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Ionuț Broștanu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CARAGIALE, ION LUCA
D-1 GoE : momente și schițe / I. L. Caragiale ; cuv.-înainte și note
de Nicolae Manolescu. - București : Cartea Românească, 2017
ISBN 978-973-23-3214-6
I. Manolescu, Nicolae (pref.) (note)
821.135.1

Ilustrația copertei: Aurel Jiquid, *Prietenii la birt*
Copyright © Editura Paralela 45, 2017
Editura Cartea Românească este un imprint al Editurii Paralela 45
Calea Victoriei 133, sectorul 1, București
Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar
conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.cartearomaneasca.ro | www.edituraparalela45.ro

CPE

Clasele 5-8 CARTEA PENTRU ELEVII

Ion Luca Caragiale

D-1 GOE

Momente și schițe

Cuvânt-înainte și note de
Nicolae Manolescu

- Bibliografie
- Locuitorii
- În prelipsa din scena la nouă
- Recenzie literară
- Lungul sărbătorilor
- Un regn de lăuti
- Trambul talentului
- Telegrama
- Ministrul
- Înțeleptul
- Despre o casă
- Preleghete populară
- Rîndul de zile
- Amintiri
- Uscătura noastră
- Articole

CARTEA ROMÂNEASCĂ

Cuprins

Cuvânt-înainte de Nicolae Manolescu	7
Ion Luca Caragiale – extras din <i>Istoria literaturii române pe înțelesul celor care citesc</i> , de Nicolae Manolescu	9
D-l Goe.....	19
Vizită	25
Bùbico.....	30
La poștă.....	37
Un pedagog de școală nouă.....	38
Bacalaureat	49
Lanțul slăbiciunilor.....	54
Premiul întâi.....	59
Triumful talentului	65
Telegrame.....	71
Mitică.....	80
Emulațiune.....	87
Despre cometă	93
Prelegere populară	93
Five o'clock.....	100
Amicul X	105
Ultima oră.....	110
Art. 214	116
Căldură mare	130
Tal!	135

Respect pentru oameni și cărti

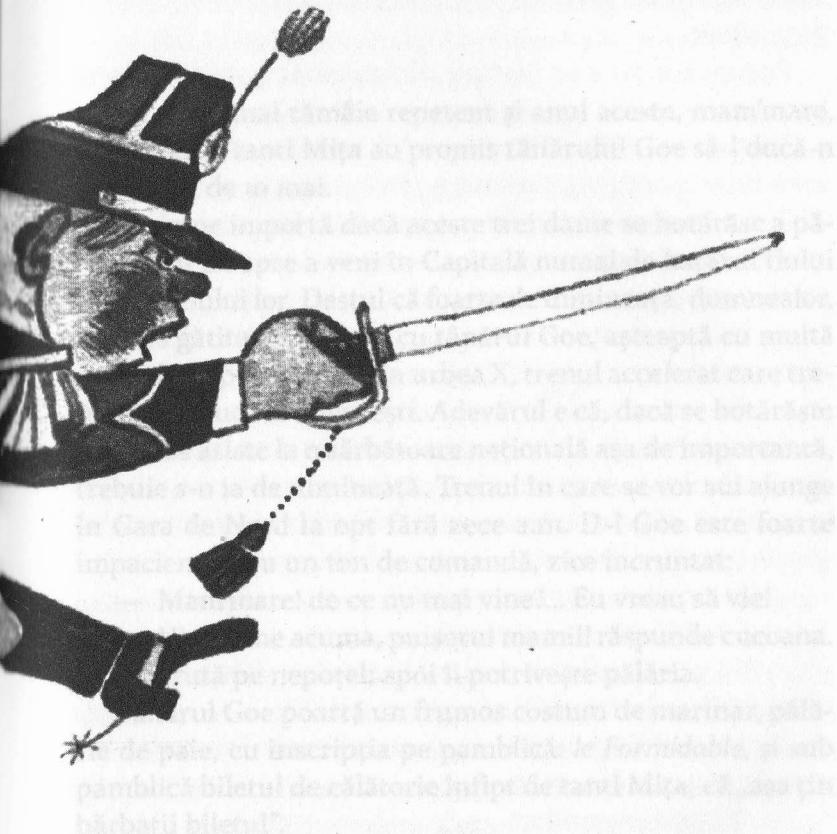
Momentane. Săracia societății care își sărbătorește perfecțiunea în ciberează nu mai e evidentă pentru noi. Sarcinile mai degrabă le comprobă pe acești cu perioadele sale decât la ridiculizarea lor de către... Mirela Negășie înzuiște într-o atmosferă de boala, doar și el fine și de măslini, un plăcute de patet. El se înțelege de către ei vîne vîndă din pădurea de la intrare în calea recuperării. Călătorul este într-o lume a jocurilor și răsuflarelor, unde viața ce ar fi să fie. De multe lucuri și bune, de multe de rău, de multe regale de interne, de multe de externe, de multe "căciule", potrivit rîndului său. Iată că legăma, scirea, notica, românia, sănătatea, bandiera, cum a consimnat. Așa că într-o lume în care nu există, are nimicul să te întreacă. În România, Negășie e primul om care încearcă să devină o avangardă intelectuală. Cu totul deosebit de deschisă, are multă sănătate, multă înțelepciune, multă curaj, multă credință în sine și în lume. Cu totul deosebit de deschisă, are multă sănătate, multă înțelepciune, multă curaj, multă credință în sine și în lume.

Ilustrație de Eugen Taru din ediția
D-l Goe... și alții, Ed. Ion Creangă, 1983

D-l GOE

Momente și schițe

— Mamiro, nu și-aș spus că tu sună martinet?
— De cum?
— Martinel!
— El încercă să văd că tu sună apărat. Dar se vede pe vîntul trecut, cănd a ieșit înăuntru modul său de capă - martinel.

— Ce e vinoar bănețul dacă i-a zis să se întâmple
mam'mare.

D-l Goe...

Ca să nu mai rămâie repetent și anul acesta, mam'mare, mamițica și tanti Mița au promis Tânărului Goe să-l ducă-n București de 10 mai.

Puțin ne importă dacă aceste trei dame se hotărăsc a părăsi locul lor spre a veni în Capitală numai de hatârul fiului și nepoțelului lor. Destul că foarte de dimineață, dumneilor, frumos gătite, împreună cu Tânărul Goe, așteaptă cu multă nerăbdare, pe peronul din urbea X, trenul accelerat care trebuie să le ducă la București. Adevărul e că, dacă se hotărăște cineva să asiste la o sărbătoare națională aşa de importantă, trebuie să ia de dimineață. Trenul în care se vor sui ajunge în Gara de Nord la opt fără zece a.m. D-l Goe este foarte impacient și, cu un ton de comandă, zice încruntat:

- Mam'mare! de ce nu mai vine?... Eu vreau să vie!
- Vine, vine acuma, puișorul mamii! răspunde cucoana. Si sărută pe nepoțel; apoi îi potrivește pălăria.

Tânărul Goe poartă un frumos costum de marină, pălărie de paie, cu inscripția pe pamblică: *le Formidable*, și sub pamblică biletul de călătorie înfipt de tanti Mița, că „aşa ţin bărbății biletul”.

- Vezi, ce bine-i șade lui – zice mam'mare – cu costumul de marinel?
- Mamițo, nu ţi-am spus că nu se zice marinel?
- Da cum?
- Marină...
- Ei! ziceți voi cum știți; eu zic cum am apucat. Așa se zicea pe vremea mea, când a ieșit întâi moda asta la copii – marinel.

— Vezi că sunteți proaste amândouă? întrerupe Tânărul Goe. Nu se zice marinal, nici marinel...

— Da cum, procopisitule? întrebă tanti Mița cu un zâmbet simpatic.

— Mariner...

— Apoi, de! n-a învățat toată lumea carte ca d-ta! zice mam'mare, și iar sărută pe nepoțel și iar îi potrivește pălăria de mariner.

Dar nu e vreme de discuții filologice: sosește trenul – și nu stă mult.

Trenul este plin... Dar cu multă bunăvoieță din partea unor tineri politicoși, cari merg până la o stație apropiată, se fac locuri pentru dame. Trenul a plecat... Mam'mare își face cruce, apoi aprinde o țigară... Goe nu vrea să între în cupeu; vrea să șadă în corridorul vagonului cu bărbății.

— Nu!... nu e voie să scoți capul pe fereastră, mititelule! zice unul dintre tineri lui d-l Goe, și-l trage puțin înapoi.

— Ce treabă ai tu, urâtule? zice mititelul smucindu-se.

Și după ce se strâmbă la urâtul, se spânzură iar cu amândouă mânilile de vergeaua de alamă și scoate iar capul. Dar n-apucă să răspunză ceva urâtul, și mititelul își retrage îngrozit capul gol înăuntru și-ncepe să zbiere.

— Mamițoo! mam'mare! tantii!

— Ce e? Ce e? sar cucoanele.

— Să opreasă! zbiară și mai tare Goe, bătând din picioare. Mi-a zburat pălăria! să opreasăăă!!!

Tot într-un timp, iacăta conductorul intră să vază cine s-a suiat de la stația din urmă.

— Biletele, domnilor!

Cocoanele arată biletele dumneilor, explicând d-lui conductor de ce nu poate și Goe să facă același lucru: fiindcă biletul era în pamblica pălăriei, și dacă a zburat pălăria, fișește c-a zburat cu pamblică și cu bilet cu tot. Dar avea bilet...

— Parol! chiar eu l-am cumpărat! zice tanti Mița.

Conductorul însă nu înțelege, pretinde bilet; dacă nu, la stația apropiată trebuie să-l dea jos pe d. Goe. Așa scrie regulamentul: dacă un pasager n-are bilet și nu declară că

n-are bilet, i se ia o amendă de 7 lei și 50 de bani și-l dă jos din tren la orice stație.

— Dar noi n-am declaratără? strigă mamița.

— Ce e vinovat băiatul dacă i-a zburat pălăria? zice mam'mare.

— De ce-a scos capul pe fereastră? eu i-am spus să nu scoată capul pe fereastră! zice cu pică urâtul.

— Nu-i treaba dumitale! ce te-amesteci d-ta? zice tanti Mița urâtului...

— Uite ce e, cucoană – zice conductorul – trebuie să plătiți un bilet...

— Să mai plătim? n-am plătitără o dată?

— Și pe dasupra un leu și 25 de bani.

— Și pe dasupra?...

— Vezi, dacă nu te-astâmpери? zice mamița, și-l zguduie pe Goe de mâna.

— Ce faci, soro? ești nebună? nu știi ce simțitor e? zice mam'mare.

Și, apucându-l de mâna cealaltă, îl smucește de la mamița lui, tocmai când trenul, clănțänind din roate, trece la un macaz. Din smucitura lu' mam'mare într-un sens, combinată cu clatinătura vagonului în alt sens, rezultă că Goe își pierde un moment central de gravitate și se reazimă în nas de clanța ușii de la cupeu. Goe începe să urle... În sfârșit, n-au ce să facă. Trebuie să se hotărască a plăti biletul, pe care are să-l taie conductorul din carnetul lui. Păcat însă de pălărie!... Ce-o să facă d. Goe la București cu capul gol? Și toate prăvăliile închise!... s-ar întreba oricine, care nu știe câtă grije are mam'mare și câtă prevedere. Cum era să plece băiatul numai cu pălăria de paie? Dacă se întâmplă să plouă, ori răcoare? Și mam'mare scoate din saculețul ei un beret tot din uniforma canonierii *le Formidable*.

— Te mai doare nasul, puișorule? întrebă mam' mare.

— Nu... răspunde Goe.

— Să moară mam'mare?

— Să moară!

— Ad', să-l pupe mam'mare, că trece!

Și-l pupă în vârful nasului; apoi, așezându-i frumos beretul:

— Parcă-i șade mai bine cu beretul!... zice mam'mare scuițându-l să nu-l deoache, apoi îl sărută dulce.

— Cu ce nu-i șade lui bine? adaogă tanti Mița, și-l scuipă și dumneaei și-l sărută.

— Lasă-l încolo! că prea e nu știu cum!... Auzi d-ta! pălărie nouă și biletul! zice mamița, prefăcându-se foarte su-părată.

— Să fie el sănătos, să poarte mai bună! zice mam'mare. Dar mamița adaogă:

— Da pe mamițica n-o pupi?

— Pe tine nu vreau! zice Goe cu humor.

— Așa! zice mamița. Lasă!... și-și acopere ochii cu mâinile și se face că plângă.

— Las' că știu eu că te prefaci! zice Goe.

— Ți-ai găsit pe cine să-nșeli! zice mam'mare.

Mamița începe să râză; scoate din săculeț ceva și zice:

— Cine mă pupă... uite!... ciucalată!

Mamița pupă pe Goe, Goe pe mamița și, rupând bucata de ciucalată, ieșe iar în corridor.

— Puișorule, nu mai scoate capul pe fereastră!... E lucru mare, cât e de deștept! zice mam'mare.

— E ceva de speriat, parol! adaogă tanti Mița. Pe când Goe își măñâncă afară ciucalata, cocoanele se dau în vorbă de una, de alta... Trenul aleargă acumă de spre Crivina către Periș.

— Ia mai vezi ce face băiatul afară, mamițo! zice mamița către mam'mare.

Mam'mare se ridică bătrânește și se duce în corridor:

— Goe! puișorule! Goe! Goe!

Goe nicăieri.

— Vai de mine! șipă cucoana, nu-i băiatul! Unde e băiatul!... s-a prăpădit băiatul!

Și toate cucoanele sar...

— A căzut din tren băiatul! Țațo, mor!

Dar deodată, cu tot zgomotul trenului, se aud bubuituri în ușa compartimentului unde nu intră decât o persoană.

— Goe! maică! acolo ești?

— Da!

— Aide! zice mam'mare, ieși odată! ne-ai speriat.

— Nu pot! zbiară Goe dinăuntru.

— De ce?... te doare la inimă?

— Nu! nu pot...

— E încuiat! zice mam'mare, vrând să deschidă pe dinăfară.

— Nu pot deschide! zbiară Goe desesperat.

— Vai de mine! îi vine rău băiatului înăuntru!

În sfârșit, iacătă conductorul cu biletul: primește paralele și liberează pe captiv, pe care toate trei cucoanele îl sărută dulce, ca și cum l-ar revedea după o îndelungată absență. Și mam'mare se hotărăște să stea în corridor, pe un geamantan străin, să păzească pe Goe, să nu se mai întâmpile ceva puișorului. Puișorul vede o linie de metal în colțul corridorului, care are la capătul de sus o mașină cu mâner. Se suie-n picioare pe geamantan, pune mâna pe mânerul mașinii și începe să-l tragă.

— Șezi binișor, puișorule! să nu strici ceva! zice mam'mare.

Trenul își urmează drumul de la Periș către Buftea cu mare viteză. Dar pe la mijlocul kilometrului 24, deodată s-aude un șuier, apoi semnalul de alarmă, trei fluiere scurte, și trenul se oprește pe loc, producând o zguduitură puternică.

«Ce e? ce e?...» Toți pasagerii sar însăjimântați la ferestre, la uși, pe scări...

— Goe! puișorule! Goe! strigă tanti Mița și se repede afară din compartiment.

Goe este în corridor... De ce s-a oprit trenul?

Cineva, nu se știe din ce wagon, a tras semnalul de alarmă. Din ce wagon?... Asta e ușor de constatat; manivelă semnalului nu se poate trage decât rupându-se ața înnodată și cu nodul plumbuit. Personalul trenului umblă forfota, examinând roatele tamponate cu toată presiunea, aşa de tamponate că-i trebuie vreo zece minute mecanicului să-și încarce iar pompa de aer comprimat și să poată urni trenul din loc. În toată vremea asta, conductorii și șeful trenului aleargă

din vagon în vagon și cercetează aparatele semnalelor de alarmă.

Cine poate ghici în ce vagon era ruptă ața plumbuită și răsturnată manivela? Ciudat! tocmai în vagonul de unde zburase mai adineauri pălăria marinierului! Cine! cine a tras manivela? Mam'mare doarme în fundul cupeului cu puișorul în brațe. Nu se poate ști cine a tras manivela.

Trenul se pornește în sfârșit, și ajunge în București cu o întâzire de câteva minute. Toată lumea coboară. Mam'mare aşază frumușel beretul lui Goe, îl scuipă pe puișor să nu-l deoache, îl întreabă dacă-l mai doare nasul și-l sărută dulce.

Apoi cucoanele se suie cu puișorul în trăsură și pornesc în oraș:

— La bulivar, birjar! la bulivar!...

Universul, 12 mai 1900

Vizită

M-am dus la Sf. Ion să fac o vizită doamnei Maria Popescu, o veche prietenă, ca s-o felicit pentru onomastica unicului său fiu, Ionel Popescu, un copilaș foarte drăguț de vreo opt anișori. N-am voit să merg cu mâna goală și i-am dus băiețelului o minge foarte mare de cauciuc și foarte elastică. Atențiunea mea a făcut mare plăcere amicei mele și mai ales copilului, pe care l-am găsit îmbrăcat ca maior de roșiori în uniformă de mare ținută. După formalitățile de rigoare, am început să con vorbim despre vreme, despre sorții agriculturii – d-l Popescu tatăl este mare agricultor – despre criză și.c. Am observat doamnei Popescu că în anul acesta nu se prea vede la plimbare, la teatru, la petreceri... Doamna mi-a răspuns că de la o vreme i se urăște chiar unei femei cu petrecerile, mai ales când are copii.

— Să-ți spun drept, cât era Ionel mititel, mai mergea; acu, de când s-a făcut băiat mare, trebuie să mă ocup eu de el; trebuie să-i fac educația. Și nu știi d-v. bărbații cât timp îi ia unei femei educația unui copil, mai ales când mama nu vrea să-l lase fără educație!

Pe când doamna Popescu-mi expune părerile ei sănătoase în privința educației copiilor, auzim dintr-o odaie de alături o voce răgușită de femeie bătrână:

- Uite, coniță, Ionel nu s-astămpără!
 - Ionel! strigă madam Popescu; Ionel, vin' la mama!
- Apoi cătră mine încet:
- Nu știi ce strengar se face... și deștept...
- Dar vocea de dincolo adaogă: